Leto LXXI, št. 187 a | Spedizione in abbonamento postale | Poštnina plačana v gotovini | Cena L 0.80

Uredništvo - uprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001 - 4004
Mesečna naročnina 18 lir, za inozemstvo 31·50 lir.
Ček. rač.: Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate
Izključna pooblaščenka za domače in inozemske oglase: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

SLOVENEC

AVGUST - 1943
18
SREDA

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Novi napadi na sovražne ladje

V Siracusi sta bila zažgana dva parnika, eden pa je bil zadet pred tuniško obalo - Sovražnik je včeraj zgubil 23 letal

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1179.

Italijansko-nemške zaščitnice so včeraj trdno branile pred sovražnikom postojanke pred Messino.

V sidrišču Siracusi so naši strmoglavci zažgali dva parnika. Neko torpedno letalo je pred tuniško obalo močno zadelo nek velik parnik.

Sovražna letala so napadla Torino ter okoliške predele v Viterbu in Foggii; škoda in žrtve se ugotavljajo.

V okolici Foggie so nemški lovci sestrelili 13 štirimotornikov, protiletalsko topništvo pa 2; obrambno topništvo ter naši nočni lovci so v Torinu sestrelili nadaljna 3 letala.

Posamični napadi nasprotnikovega letalstva na pokrajine Lecce, Salerno in Reggio Calabria so povzročili lažjo škodo in nekaj žrtev.

Pri brezuspešnih napadih na konvoje je treščilo v morje 5 angleških torpednih letal; 4 so bile zadele spremljevalne ladje, eno pa neko naše ogledniško letalo.

General Ambrosio.

Z nastopom ob tuniški obali, omenjenem v današnjem poročilu, je kapitan pilot Cimichi Giuseppe iz Orvieta v zadnjih sedmih dneh torpediral 2 križarki, 2 parnika s skupno 42.000 tonami.

Doslej ugotovljene žrtve med civilnim prebivalstvom pri napadih, omenjenih v današnjem vojnem poročilu, znašajo: 87 mrtvih in 22 ranjenih v kraju Puglie; 3 mrtve in 16 ranjenih v pokrajini Salerno; 15 mrtvih in 4 ranjene v Calabriji; 3 mrtve in 5 ranjenih v Viterbu.

Berlin, 17. avg. as. Kakor poroča mednarodna poročevalska agencija, je skupina nemških bojnih letal pred vzhodno sicilsko obalo v višini Catanije prestregla veliko število sovražnih izkrcevalnih čolnov. Nemška letala so jih takoj napadla in potopila 2 čolna z vojaštvom in 2 plavajoča splava, natovorjena s tanki in topovi. Verjetno so je pozneje potopilo še več težko poškodovanih sovražnih vozil. Nemška letala so sovražnika še nadalje v nizkem poletu obstreljevala, dokler niso izčrpala vsega streliva.

Požrtvovalnost italijanskega letalstva

Rim, 17. avg. as. Italijansko lovsko letalstvo posega dan za dnem v boj s svojim junaštvom in varuje pas Messinske morske ožine, udeležuje se pa tudi trdih bojev v zraku za varstvo italijansko-nemških čet, ki so zapletene v hude spopade na vzhodnem delu Sicilije. Zmerom se s skrajno odločnostjo meče proti sovražniku, ki stalno nastopa s silami, ki so številčno veliko močnejše. Že v soboto so lovci v ponovnih spopadih zbili šest »Spitfirejev«. Siloviti boji so se ponovili tudi včeraj in vnovič so si lovci 4. roja pod vodstvom junaškega polkovnika Francoisa zaslužili omembo v uradnem vojnem poročilu. Skupaj z njimi so se izkazali tudi lovci 21. skupine, ki so se že v Rusiji pod poveljstvom majorja Foschinija postavili z odličnimi nastopi in so požeti veliko sijajnih zmag.

Prva skupina lovcev, ki je odletela na napadalni patrolni polet, se je vzlic številčni premoči nasprotnika zapodila v oddelek 26 »Spitfirejev«, jih odločno zapletla v boj in s strojniškim ognjem uspešno zbila šest letal. Posebno važno pa je bilo srečanje, ki ga je doživela neka druga lovska skupina s skupino 12 »Spitfirejev«, 12 »P. 46«, 6 »Lockheadov« in 2 »Beaufighterjema«. V silnem spopadu, ki se je močno zavlekel in je prinesel veliko dramatičnih trenutkov, je bilo zatrdno zbitih pet »Spitfirejev«, 8 »P. 46« pa večkrat zadetih, tako da je treba tri izmed njih imeti za izgubljene, ostalih osem pa je bilo uspešno prerešetanih s strojnicami. Od petih zbitih »Spitfirejev« sta dva treščila na tla blizu Vibo Valentia, trije pa v morje na nasprotnem pasu pri Rosario in Reggio Calabria.

Tudi letalski torpedniki so med svojimi trdimi in številnimi nastopi dosegli nove uspehe. Razen petrolejske ladje, ki je bila uničena v noči na 15. avgust po kapitanu Faggioniju, ki je s tem vrgel svoje 24. torpedo, so v noči na 16. avgust drugi junaški letalci napadli nasprotnikov pomorski promet vzdolž francoske Severne Afrike in dosegli pomembne uspehe. Prvi napad je ob 12.13 izvedel kapitan Giuseppe Cimiti na parnik z 12.000 tonami, ki je plul sredi ladijskega sprevoda sedmih enot, deset milj od obale blizu rtiča Boucaron. Letalci so opazili, da se je torpedo razletel ob ladji in da je posadka hip nato začela ladjo zapuščati, kar pomeni, da je bila tako hudo poškodovana, da jo je treba prišteti med izgubljene. Drug torpednik pod poveljstvom poročnika Vezia Terzija je ob 2.46 torpediral parnik prav tako 12.000 ton. Ta ladja je bila v velikem ladijskem sprevodu, ki je močno zaščiten plul ob rtiču Bengourt. Ko jo je zadelo torpedo, je ladja zletela v zrak. Tretjo ladjo za 7000 ton pa je napadlo letalo pod vodstvom podporočnika Carla Bernocchia. Ladja je bila zadeta in se je potopila.

Mednarodna določila o »odprtih mestih«

Rim, 17. avg. Naš list je že včeraj omenil, da je bil Rim proglašen za »odprto mesto«. Kaj je »odprto mesto«? — Člen 25. četrte haške pogodbe iz leta 1927, ki je istoveten s členom 25. druge pogodbe iz leta 1899 pravi: »Prepovedano je napadati mesta, vasi in bivališča ali zgradbe, ki niso branjene«. Leta 1922—23 se je sestal v Haagu »odbor juristov« vseh dežel, da bi razpravljal o letalskem vojskovanju. Člen 24. pravil, sprejetih od tega odbora pravi, da letalsko bombardiranje ni zakonito, ako ni naperjeno proti naslednjim ciljem: 1. vojaške sile; 2. vojaške naprave; 3. vojaške zgradbe in skladišča; 4. tovarne v važnih in dobro poznanih središčih, ki izdelujejo orožje ali strelivo ali vojaške potrebščine; 5. prometne in prevozne zveze, katere služijo za vojaške namene.

V zadnjih letih krvave letalske vojne se je mnogokrat govorilo o odprtih mestih in o poskusih za oklic »odprtih mest« (Atene, Kairo, Rim).

Dočim je nedvomno, da so v odprtih mestih lahko normalne vojaške posadke z odgovarjajočim orožjem in strelivom za vzdrževanje reda, pa najvišja vojaška poveljstva, ki so »živčno središče« vojne, na noben način ne smejo ostati v odprtem mestu, kakor tamkaj ne smejo biti vojaški cilji, omenjeni v čl. 24, zgoraj navedenih »pravil«, katere so sprejeli juristi v Haagu. Oklic nekega mesta za »odprto mesto« ni enostranski, ampak posledica dvostranskega sporazuma (sui generis) med vojskujočimi se silami, to je ena želi, da je neko mesto oklicano za »odprto mesto« in kot tako izvzeto iz vojnih napadov in sporoči to željo nasprotnim silam po kakem posredovalcu (v primeru Rima je bil to sveti oče) in mora sovražniku omogočiti, da se prepriča, če so bili resnično izpolnjeni vsi pogoji mednarodnega prava. Ko se sovražnik o tem prepriča s pomočjo svojega zaupnika, sledi dvostranska izjava o »odprtem mestu« in šele od takrat je vsako bombardiranje iz zraka prepovedano. (»Il Piccolo della Sera«)

Kako gledajo nasprotniki na Italijo

Lizbona, 17. avg. Posebni dopisnik lista »Gazzetta del Popolo della Sera« poroča iz Lizbone: Sodeč po angleškem tisku sta se Churchill in Roosevelt sestala v Quebecku, da bi pregledala in po možnosti popravila vojaške in politične sklepe, sprejete v Casablanci. Čeprav bi kazalo zaradi padca fašizma še enkrat pregledati položaj, vendar nismo daleč od resnice, če predpostavljamo, da je stališče vlade Badoglia sprevrglo sovražne upe prisiliti Italijo k predaji. Ti dogodki so bili vzrok za šesti vojaški sestanek anglosaških voditeljev. Bilo bi tvegano prorokovati, kaj bosta sklenila, toda pazljivo čitanje sovražnega tiska zadnje čase kaže, da so nekateri londonski in newyorški krogi začeli nekoliko drugače presojati položaj in mnogi opozarjajo anglosaški vladi, naj še pravočasno odpravita psihološke zmote, zagrešene pri presojevanju italijanskega položaja, ki je obenem ključ za evropsko vprašanje. Naslanjajoč se na takšne znake lahko verjetno sklepamo, da bodo na tem sestanku bolj pazljivo poslušali politične veščake.

Kaj je italijansko vprašanje? V kratkih besedah je to-le: Demokratski narodi ne morejo postopati z Italijo, kakor da se ne bi nič zgodilo in kakor da bi bil Mussolini še vedno na oblasti, one ne morejo same sebe postaviti na laž. Hočeš nočeš, morajo priznati, da je bila sprememba temeljita, da so stare ustanove odpravljene in da le ljubezen do domovine in čut časti zahtevata, da italijanska vlada ne preneha z vojno in ne dovoli, da bi italijansko ozemlje tudi po morebitnem premirju postalo bojišče. Seveda noben Anglež ali Amerikanec ne tolmači položaja tako jasno in častno. So pa nekateri, ki pravijo, da se zavezniki morajo boriti za ideologijo in ne samo za nadoblast ter izkoriščanje.

Ni izključeno, da bodo ti glasovi imeli kak učinek. Problem Italije namreč ni le samo psihološki, ampak tudi vojaški in nič ni težjega kakor vzporejati strategijo politikov in vojakov. Vojaki puščajo v nemar vse, kar ne odgovarja sovražnemu računu, razpoložljivim ljudem in sredstvom za dosego določenega cilja. In zaenkrat še nič ne kaže, da bi hoteli anglosaški generali prenesti središče bojev proti Nemčiji na kak drug odsek, ampak smatrajo Italijo za neobhodno potrebno.

Zelo kočljivo vprašanje

Eden in Welles naj pridobita Stalina za anglosaške načrte

Lizbona, 17. avg. Eno najkočljivejših vprašanj, ki naj ga rešijo na sestanku med Churchillom in Rooseveltom, je po poročilih dopisnikov angleških listov iz Kanade vprašanje vrhovnega poveljstva na evropskem odseku. Amerikanci bi radi raztegnili Eisenhowerjevo poveljstvo na celotno evropsko celino, Angleži pa vztrajajo, da naj bi bilo to novo mesto zaupano kakemu njihovemu generalu. V Londonu se slišijo imena Montgomery in Alexander.

Dopisnik agencije Reuter poroča iz Quebecka, da bosta zunanji minister Eden in podtajnik severnoameriškega zunanjega ministrstva Sumner Welles takoj po končani konferenci odpotovala v Moskvo. To sta sklenila Churchill in Roosevelt upajoč, da bosta voditelja anglosaške diplomacije uspela doseči od Stalina sprejem kanadskih sklepov. V Kanado so prispeli novi indijski podkralj general Wawella, admiral King, poveljnik vojne mornarice Združenih držav, nadalje poveljnik ameriškega glavnega stana maršal Marshall in druge vojaške osebnosti.

Iz Londona poročajo, da sir John Dill ni več načelnik angleškega glavnega stana. Ime njegovega naslednika še ni znano. General Dill je postal predsednik odposlanstva glavnih stanov takozvanih združenih narodov s sedežem v Washingtonu. (»Il Piccolo.«)

Vsi boljševiški napadi odbiti

Pri nemškem protinapadu so imeli Sovjeti 4200 mrtvih in 1600 ujetih — Hudi boji pri Vjazmi, Bjelgorodu in Ladoškem jezeru — Tri sovražne ladje potopljene v Atlantiku Nadčloveška požrtvovalnost italijansko-nemških oddelkov v junaških bojih na Siciliji

Hitlerjev glavni stan, 17. avgusta: Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na bojišču ob Miusu so bili odbiti krajevni sovjetski napadi.

Ob srednjem Doncu je sovražnik na področju Izjuma po močni topniški pripravi začel s pričakovanim napadom z močnimi pehotnimi in tankovskimi silami. Vsi boljševiški prodorni poskusi so bili onemogočeni. Sovražnik je imel velike človeške in tvarne izgube.

Pri bojih na področju južnozahodno od Bjelgoroda so izvedli Sovjeti le krajevne napade, ki so bili vsi odbiti.

Pri včeraj omenjenem nemškem protinapadu znašajo po dosedanjih poročilih sovražne izgube 4200 mrtvih, 1600 ujetih, 25 tankov, 110 topov, 112 možnarjev, mnogo drugega orožja in veliko količino vojnega gradiva.

Dočim je sovražnik zahodno od Orla izvedel le manj uspešne napade, je nadaljeval z močnimi napadi južno in južnozahodno od Vjazme, južnozahodno od Bjelgoroda in pri Ladoškem jezeru. Ti napadi so prav tako izpodleteli zaradi pogumne obrambe naših čet, ki so uničile skupno 283 sovražnih tankov.

Nemško letalstvo je napadlo zbirališča in premike sovražnih čet ob srednjem Doncu ter južnozahodno od Bjelgoroda in je uničilo devet transportnih vlakov.

15. in 16. avgusta je bilo sestreljenih 110 sovražnih letal, dočim je bilo zgubljenih 6 nemških strojev.

V sicilskih vodah so hitri nemški bombniki zadeli dva nemška srednjevelika parnika. Pri obrambi pred letalskimi napadi na južno italijansko ozemlje pa so nemška bojna letala sestrelila brez lastnih izgub 16 štirimotornih bombnikov. Tako so nemške obrambne sile med 13. in 16. avgustom sestrelile nad Sredozemljem 35 angleških in ameriških letal.

Nemška torpedna letala so na vzhodni sicilski obali torpedirala sovražni rušilec.

V messinski ožini so patrolni čolni potopili en angleški motorni čoln, dočim je obalno topništvo uničilo še en s topovi oborožen hitri čoln.

Topništvo motornih prevoznih ladij, ki vozijo med Messino in obalo, je pri dnevnih napadih sestrelilo štiri sovražne stroje. Druge pomorske sile so v vodah severno od Sicilije sestrelile štiri od osmih napadajočih angleških letal.

Skupine nemških bojnih letal za velike razdalje so 15. avgusta v večernih urah potopile v vodah severnozahodno od Lisbone tri revozne ladje s 25.000 tonami iz konvoja, ki so ga ščitili topovi križark ter rušilci in poškodovale s torpednimi zadetki še najmanj dva velika parnika. Vsa letala so se vrnila v svoja oporišča.

Dnevni in nočni napadi sovražnih letalskih skupin na razne kraje v zahodnih zasedenih pokrajinah, med drugim tudi na okraje v okolici Pariza, so povzročili znatne izgube med civilnim prebivalstvom. Med vročimi letalskimi boji in s sodelovanjem topništva je bilo po dosedanjih poročilih sestreljenih 20 sovražnih letal.

Nemški bombniki so zadnjo noč z velikimi bombami napadli zlasti cilje na južnozahodni angleški obali ter ob ustju Temze.

Vrhovno poveljstvo nadalje objavlja: Pet tednov so nemške čete in deli nekaj italijan. divizij bile v trdih in zagrizenih bojih s sovražnikom, ki je bil štiri do petkrat v premoči. Junaška obramba naših čet, ki so se v tropski vročini in v najbolj težavnem ozemlju nadčloveško borile, je bil sovražnik prisiljen pošiljati v borbo nove edinice z namenom, da bi imel najmanjše izgube v ljudeh in gradivu.

Izpraznjevanje otoka se je načrtno izvajalo že 14 dni. Sovražnik je imel pri zasledovanju težke izgube pri obrambnih bojih in pri nemških protinapadih. Vsi sovražni poskusi odrezati naše čete v Siciliji s stalnimi letalskimi napadi na prevozni promet med ožino ali z napadi vojne mornarice v Messinski ožini so se izjalovili. Sovražne izkrcevalne sile so bile uničene v zaledju našega bojišča. Brez ozira na velikansko sovražnikovo premoč v zraku nam je uspelo načrtno izvesti velik prevoz v Calabrijo tako da so bile ob šestih dne 17. avgusta vse nemške in italijanske čete z njihovim težkim orožjem, tanki, topovi in oklepnimi avtomobili ter njihovimi posadkami, prepeljani preko Messinske ožine na celino. Med zadnjimi je zapustil otok general tankovskih čet Hube, ki je vodil boje na Siciliji. Ta orjaški vojaški in organizatorični uspeh je omogočilo junaštvo čet, ki so na suhem onemogočile vsak sovražni predor in z neprestanim junaškim delovanjem mornarice, ki je vzdrževala promet s požrtvovalnostjo in le z majhnimi pomorskimi silami, ki so ščitile bok in z močnim obročem, ki ga je tvorilo nemško letalstvo v bojnimi letali in s topništvom na messinski ožini. Vodstvo in čete so dosegle uspeh, ki bo prešel v zgodovino kot zmaga v ofenzivni bitki.

Berlin, 17. avg. as. Pri ogledniškem poletu nad Atlantskim morjem je skupina nemških lovcev za dolge polete 15. avg. popoldne 600 km daleč od zahodne francoske obale sestrelila 3 sovražna letala vrste »Wellington«. Dve uri nato so na istem prostoru nemški lovci uničili en sovražni štirimotornik. V prvi polovici avgusta je nemško letalstvo s tem uničilo nad Atlantskim morjem 12 sovražnih letal, po večini večmotornih bombnikov.

Pritisk sovjetskih množic povsod zadržan

Berlin, 17. avg. Orjaška bitka na vzhodu se še bolj razvnema. Sovjeti so pripeljali na bojišče nove velike rezerve. Prav tako so storili Nemci. V boje so posegle nove sile zlasti tam, kjer je grožnja najnevarnejša. Nemške čete povsod zadržujejo ogromen pritisk sovjetskih množic, ki so skušale tudi včeraj predreti nemško razvrstitev z uporabo velikanskih oklepnih sil in neštetih letalskih skupin. Zadržujejo jih povsod mogočni protinapadi, kar priznava tudi Moskva v izrednem poročilu o zasedbi Karačeva, oddaljenega kakih 30 km od Brijanska. O bojih pri Harkovu so morali priznati, »da so Nemci zahodno in severozahodno od ukrajinske prestolnice izvedli močne napade, očividno z namenom, preprečiti nevarnost popolne obkolitve«. Seveda zagotavljajo, da so bili ti protinapadi odbiti in da so sovjetske divizije južnozahodno od mesta prekoračile Donec pri Smijevu proti progi Harkov—Lozovaja, ki da je še edina nemška železniška zveza s Harkovom. Položaj gotovo ni rožnat, pa tudi nevaren ni. Nemški vojaki se povsod dobro držijo, borbe bodo gotovo še hude, toda vzdržali jih bodo. Postopanje nemškega poveljstva je uspešno. Prožna obramba je dosegla doslej velike uspehe proti nadmočnim silam. Dragačna taktika bi bila gotovo odpovedala.

Nekateri vojaški kritiki onstran Rokava radi primerjajo sedanji položaj na vzhodu s položajem v poletju 1918 v Franciji. Stalinova taktika je podobna, da ne rečemo istovetna s Fochevo. Pritiskati na dolgi črti in po malem izčrpavati ter napadati živčna središča nemške obrambe. Tudi pred 25 leti so si pomagale nemške armade na edino možen način: s prožno obrambo. Tako pišejo nasprotni listi. Pravijo, da Stalinu ni treba prodirati globoko in hitro, marveč vedno močneje in polagoma pritiskati nemške armade proti starim nemškim mejam. Primerjava s položajem pred 25 leti pa ne drži. Ta primerjava je le psihološkega značaja in izgovor za pomanjkanje resničnih strateških uspehov. (»Il Piccolo.«)

Nove določbe za bivanje v Rimu

Rim, 16. avgusta. as. Rimski prefekt je na podlagi čl. 19 sedanjega občinskega in pokrajinskega zakona izdal naslednjo odredbo:

Od 18. t. m. dalje se bodo morali na ozemlju rimskega guvernatorata ravnati po tehle uredbah:

1. Anagrafski uradi rimskega guvernatorata ne bodo smeli niti neposredno niti po komisariatu za izseljence dovoljevati anagrafski vpis tistim, ki ne bi mogli dokazati, da se selijo v Rim iz upravičenih razlogov. 2. prepovedana je prodaja živil na karte, ki so bile izdane od drugih občin in ne nosijo posebnega pečata prehranjevalnega urada guvernatorata, ali jih ne nadomeščajo druge posebne živilske karte. Do 31. t. m. bodo izgubile veljavo vse dosedanje živilske karte s pečatom guvernatorata, ter bodo zato morale imeti za obnovo veljavnosti nove pečate ali pa jih bodo nadomestile posebne karte. 3. Vsem, ki imajo stalno bivališče v Rimu, je prepovedano, nuditi stanovanje za več ko pet dni — pa čeprav zastonj — osebam, ki prihajajo iz drugih občin, razen če gre za rodbinske člane ali sorodnike v prvem in drugem kolenu ter iz upravičenih razlogov. 4. Bivanje v hotelih, penzionih in opremljenih sobah ne sme biti daljše od petih dni; po tem roku tudi ni dovoljeno preseliti se v drugo podobno bivališče. Izvzeti pa so tisti, ki lahko dokažejo, da je njihovo podaljšano bivanje potrebno zaradi zaposlitve ali iz drugega tehtnega razloga. 5. Ugotovitev, kdaj posebni vzroki koga upravičujejo ali ne, vodi rimska policija ob priliki anagrafskega vpisa ali po zahtevi interesentov, o katerih govori točka 4. Na podlagi listine, ki jo bo izdala policija in iz katere bo razvidna doba dovoljenega bivanja, bo prehranjevalni urad guvernatorata dal pečat na živilsko karto, ali pa jo nadomestil s posebno živilsko karto. Proti kršilcem te odredbe bo nastopala policija, ki bo poskrbela za prisilen povratek, če gre za posamezne državljane, lastnikom hotelov, penzionov in opremljenih sob pa vzela obrtno dovoljenje za nekaj časa ali za vedno. Glede kršitve čl. 3 te uredbe pa bodo odgovorni družinski poglavarji, ki bodo morali ali v zapor za deset dni ali pa plačati kazen do 500 lir.

Posebno sodišče za Dalmacijo odpravljeno

Rim, 17. avg. as. Uradni list je včeraj objavil oklic vrhovnega poveljnika oboroženih sil z dne 9. avgusta 1943, s katerim se odpravlja posebno sodišče pri vladi Dalmacije in se sojenje krivcev v smislu razglasa od 24. oktobra 1942 prenaša na vojna vojaška sodišča v skladu z njihovo pristojnostjo.

Nov predsednik Italijanskega Rdečega križa

Rim, 17. avg. as. Predsednik italijanskega Rdečega križa senator dr. Giuseppe Mormino je podal ostavko na svoje mesto. Na njegovo mesto je bil imenovan Ekse. dr. Giuseppe Boriano, senator Kraljevine, general armadnega zbora v rezervi.

Poškodovane sovražne ladje

Algesiras, 17. avg. as. V gibraltarsko pristanišče je prišla ena angleška križarka s tremi angleško-ameriškimi parniki. Vse ladje so bile občutno poškodovane. Križarka je imela na krovu mnogo mrtvih in ranjenih.

Obsedno stanje v Angliji razširjeno

Stockholm, 17. avg. as. Iz angleškega vira poročajo, da je bilo zaradi napadov nemškega letalstva na južnoangleške kraje oklicano obsedno stanje že v nekaterih krajih. Ukrepi angleških oblasti so na tem področju zelo obširni in strogi in obsedno stanje naj prepreči gibanje civilistov, ker je to področje popolnoma zasedeno z vojaštvom. Nemška letala so v teh krajih, zlasti pa v dveh južnoangleških mestih naredila zadnje dni veliko škodo. Angleški tisk ne sme objaviti imen omenjenih dveh mest.

»Observer« obsoja iznajdbo o brezpogojni predaji

Stockholm, 17. avg. »Observer« piše v nekem nedeljskem članku o mirovnih pogojih, stavljenih Italiji in pravi: »Brezpogojna predaja je bila odurna in nesrečna iznajdba, kajti Italijani morajo ohraniti vsaj nekaj pogojev za obstoj v bodočnosti«. Na koncu list poziva angleško ter ameriško vlado, naj bosta bolj jasni in določni pri sestavljanju pametnih predlogov. (»Il Piccolo«)

Neredi na Portugalskem — umetno uprizorjeni

Lisbona, 17. avg. as. Tukaj se nadaljuje zaslišavanje oseb zaprtih pri zadnjih neredih v Lisboni. Nekatere osebe so priznale, da so dobile denar, naj stavkajo. Kakor je bilo že sporočeno, bo velik del aretirancev včlenjen v delovne bataljone.

Drobne novice

Zlata maša dr. Gregorija Pečjaka

Na praznik Vnebovzetja je daroval v šentjakobski župni cerkvi zlato mašo gosp. častni kanonik dr. Gregorij Pečjak. Slovesnost je bila izredno skromna, pa ravno zaradi tega lepa, prisrčna. Okrog zlatomašnika se je pred oltarjem zbral krog uglednih duhovnikov, obširno cerkev pa so napolnili verniki do zadnjega kotička. Posebno pozornost je vzbujala večstoglava množica jubilantovih nekdanjih učencev: vseučiliških profesorjev, visokih uradnikov, šolnikov, zdravnikov, inženirjev itd. itd., ki so z udeležbo pri zlati maši hoteli ponovno dokazati veliko spoštovanje in hvaležnost svojemu nekdanjemu vzgojitelju. Med mašo je vsa množica mogočno prepevala cerkvene pesmi, zlasti Marijine, katere si je zlatomašnik sam izbral in katere je vsakdo pri vstopu poleg lepe spominske podobice dobil tiskane v roke. V dobri uri je bila slovesnost končana. Namesto slavnostnega kosila pa je zlatomašnik iz svoje revščine poklonil znatnejšo vsoto za podporo revežem.

Odstranitev zidnih lepakov in razglasov

Lepaki in javni razglasi, ki so nalepljeni po zidovih ali pa izstavljeni v izložbah v mestu in drugih središčih pokrajine, morajo biti odstranjeni po hišnih lastnikih ali trgovcih do 21. t. m.

Kjer ne bi bilo to storjeno do tega dne, bodo lepaki odstranjeni po občinskih uslužbencih na stroške tistih, ki tega niso storili.

Koledar

Sreda, 18. velikega srpana: Helena, cesarica in vdova; Agapit, mučenec; Krisp, spoznavalec; Flor, mučenec.

Četrtek, 19. velikega srpana: Janez Eudes, spoznavalec in ustanovitelj reda; Ludovik Tuluški, škof; Tekla, mučenica.

Zgodovinski paberki

18. velikega srpana:

l. 1872 je umrl na Dunaju največji hrvatski pesnik **Peter Preradović**, rojen leta 1818 v Grabrovnici v nekdanji Vojni krajini. Bil je v vojaški akademiji v Dunajskem Novem mestu, postal častnik in napredoval do generala. Pokopan je v Zagrebu. Sprva je pesnil v nemškem jeziku, a je na pobudo Ivana Kukuljeviča-Sakcinskega pričel peti hrvatske pesmi: ljubezenske, rodoljubne in prigodniške. Prva njegova hrvatska pesem je Zora puca, bit će dana (1844). L. 1846 je izdal prvo zbirko **Prvenci**, l. 1851. Nove pjesme, posvečene djakovskemu škofu Jos. J. Strossmayerju. Pisal je ode (Smrt, Ljubav, Slavjanstvu), filozofski religiozni ep **Prvi ljudi**, nedovršen romantični ep **Lopudska sirotica**, libreto **Vladimir in Kosara** ter dramo **Kraljević Marko**. Preradović je najboljši hrvatski pesnik. Zadnje njegove pesmi so prešinjene z rahlim spiritizmom, ki je pesnika vedno navdajal.

Novi grobovi

† **V Ljubljani** je umrl gospod **Jože Travnik**, uslužbenec Gospodarske zadruge. Pogreb bo v sredo, 18. avgusta, ob pol štirih popoldne iz kapele sv. Janeza na Žalah k Sv. Križu. — Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne novice

= **Poroka.** V soboto popoldne se je v Križankah poročil uradnik Ljudske knjigarne g. Tone Glavan z gdč. Marijo Mahnič. Za priči sta bila nevestin brat prof. Jože Mahnič in Marijan Podgoršek. Mlademu paru želimo božji in zemski blagoslov.

Dve krasni leposlovni novosti
„NAŠA KNJIGA"
Hünermann:
OČE DAMIJAN
Biografski roman. Vez. 55 Lir
Salminen:
KATRINA
Finski roman. Vezan 65 Lir
Ljudska knjigarna - Pred Škofijo št. 5

— **Slovenskim umetnikom!** Podpisani odbor je začel akcijo za postavitev spomenika pokojnemu slikarju Ivanu Vavpotiču. V ta namen je zaprosil Vavpotičeve tovariše — likovne umetnike, da prispevajo k stroškom tega spomenika s podaritvijo kakih svojih umetniških del. Znatno število umetnikov je obljubilo svoje sodelovanje in odbor je sprejel že večje število umetnin. Oni, ki svojih umetnin še niso izročili, so naprošeni, naj jih oddajo pooblaščenemu nabiratelju, ki se bo osebno javil pri njih do 15. septembra t. l. Po tem roku bodo zbrane umetnine razstavljene v svrho razprodaje ter opozarjamo zaradi nakupa že zdaj ljubitelje slovenske umetnosti. O denarnem uspehu bodo vsi, ki so prispevali s svojimi deli, točno obveščeni. Morebitni preostanek se bo oddal v korist fonda za preskrbo umetnikove vdove, ki ga podpisani odbor upravlja. — Za odbor za postavitev nagrobnega spomenika pok. Iv. Vavpotiča — Saša Santel.

— **Visok zračni pritisk.** Od ponedeljka naprej vlada izredno visok zračni pritisk. V ponedeljek je bil dosežen gotovo rekord tega poletja, ko je barometer dosegel najvišje stanje, kakor je bilo že omenjeno. V torek zjutraj je barometer nekoliko padel, toda njega stanje je še vedno precej nad normalo. Značilno pa je, da je začela nasprotno temperatura nekoliko padati, tako jutranja kakor tudi dnevna. V ponedeljek je bil dosežen v mestu temperaturni maksimum +25.6°, v Trnovem prav tolik. V torek zjutraj temperaturni minimum v mestu +12.6°, v Trnovem še za dobro stopinjo nižji. Jasno, zjutraj brez megle. Barometer v torek 769.2 mm.

— **Silovitost zadnjega viharja.** Kako silen in močan je bil zadnji vihar 12. t. m. v Ljubljani, nam še danes nazorno priča velika reklamna deska na Dunajski cesti ob ograji javnih skladišč »Balkan« v bližini železniške proge. Velika reklamna deska je bila pritrjena z močnimi žeblji na dva železna droga, ki sta bila vzidana v betonsko podlago. Vihar se je z vso silo zaletaval v to desko. Deske ni mogel razbiti niti ne odstraniti, pa sta se oba železna droga močno vpognila, kakor da bi ju bil kovač s kladivom nagibal. Vihar je na dvorišču velike trgovine s semeni g. Severja podrl velik star kostanj.

— **Nesreče na deželi.** V Višnji gori je padla s kolesa in si zlomila levo nogo 19 letna posestnikova hčerka Ana Moharjeva. — V Krki je padla s skednja in si zlomila desno nogo Roza Blatnikova, 5-letna posestnikova hčerka. — Posestnikova hčerka Jožica Grdenova, stara 15 let, je v Radohovi vasi padla s kozolca. Zlomila si je desno nogo. — Marica Pavlakovičeva, enoletna posestnikova hčerka je v Vinici tako nesrečno padla po stopnjicah, da je dobila hude poškodbe na glavi. — Pekov sin Mirko Rozman, star 12 let, je v Vidmu-Dobrepolje padel z drevesa in si zlomil desno nogo.

— **Duhovne vaje za gospe in matere** bodo v Lichtenturnu od 12.—16. septembra. Prilika bo tudi za zaprte duhovne vaje. — Prijavite se na predstojništvo Lichtenturnovega zavoda v Ljubljani.

— **Železniškim upokojencem se sporoča,** da lahko zopet prejmejo premog, in sicer pod istimi pogoji kot lansko leto. Zato naj se zglase z nabavnimi knjižicami za kurivo pri svojih edinicah.

Kako izpirajo cigani zlato na Dravi; o znamenitem novomeškem medaljerju Šegi in o najstarejšem slovenskem denarju vas bo na zanimiv način seznanil dr. Murko v svoji knjigi »Denar«, ki bo izšla 1. septembra kot prva v knjižni zbirki »Svet«. Naročnina na zbirko velja le 20 lir!

— **Državna tehniška srednja šola** obvešča učenke zavoda, da dvignejo v direkcijski pisarni med 9—11 osebne izkaznice do 25. t. m. Po tem roku bodo nevročene izkaznice vrnjene mestnemu poglavarstvu. — Za učence, ki so vložili prošnje za popravni izpit iz italijanščine, se vrše obvezni počitniški tečaji po razporedu, ki je objavljen na šolski deski.

— **V maju vknjižena posojila.** V letošnjem maju je bilo v ljubljanski zemljiški knjigi zaznamovanih 73 intabulacijskih predlogov za vknjižbo hipotečnih posojil in kreditov v skupnem znesku 4,600.536 lir. Od teh predlogov jih je bilo 56 za vknjižbo zastavne pravice v varnost posojil v skupnem znesku 1,349.542 lir, dovoljenih in danih od raznih ljubljanskih denarnih zavodov. Najvišje vknjiženo posojilo je znašalo 200.000, a najnižje 1500 lir. Zanimivo je, da so prav redke intabulacije posojil na okoliška kmetska posestva, ki se nasprotno skušajo rešiti vseh hipotečnih dolgov. Pri 18 nepremičninah v mestu je bil pa zaznamovan vrstni red za hipotečne kredite v znesku 3,250.994 lir. Po načinu vrstnega reda je bil vknjižen najvišji kredit v znesku 1.3 milij. lir. Sistem vknjiževanja hipotek po vrstnem redu uporabljajo posebno razna podjetja, trgovstvo in obrtništvo. Pri tem se namreč prihranijo razne večje vknjižbene takse, toda zaznamba vrstnega reda je veljavna samo 1 leto, nakar jo je potreba spet obnoviti, če ni kredit poravnan in se kredit še nadaljuje.

Naznanila

RADIO. Sreda, 18. avgusta: 7.30 Pesmi in napevi — 8 Napoved časa, poročila v italijanščini — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Lahka glasba — 13 Napoved časa, poročila v italijanščini — 13.10 Poročilo vrhovnega poveljstva v slovenščini — 13.12 Orkester vodi dirigent Gallino — 14 Poročila v italijanščini — 14.10 Orkester vodi dirigent Segurini — 14.40 Pisana glasba — 15 Poročila v slovenščini — 17 Napoved časa, poročila v italijanščini — 17.10 Koncert sopranistke Stefanije Vuk: Tosti: Zbogom dekleta, Ciu: Mračilo se je, Massenet: Elegija, Čajkovskij: Tam ob reki — 17.35 Na harmoniko igra Avgust Stanko: Lincke: Pastirček, Strauss: Žene, vino, petje, Yradier: Golobček, Buday: Moj prijatelj — 19 Govorimo italijansko, poučuje prof. dr. Stanko Leben — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Operetno glasbo vodi dirigent Tansini — 20.30 Napoved časa, poročila v italijanščini — 20.50 Orkester vodi dirigent Segurini — 21.15 Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta (L. Pfeifer — 1. violina, A. Dermelj — 2. violina, V. Šušteršič — viola, Č. Šedlbauer — čelo): Beethoven: Kvartet v F duru op. 18 — 21.55 Koncert malega orkestra vodi Stane Lesjak — 22.15 Orkester vodi dirigent Angelini — 22.45 Orkester vodi dirigent Zeme; v odmoru (23) poročila v italijanščini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12, in mr. Komotar, Vič — Tržaška cesta.

Poizvedovanja

Sto lir dobi, kdor najde in odda v nedeljo od Most do Štepanje vasi zgubljeno žensko uro. Odda naj se v trafiki v Mostah.

Črno obrobljena očala sem zgubila v torek dopoldan ob 10 na živilskem trgu. Pošten najditelj naj jih odda v upravi »Slovenca«.

Iz Gorizije

Nov prefekt. Dosedanji prefekt kom. Fr. Bellini je bil upokojen. Na njegovo mesto je prišel dr. Torquato Carnevali, ki je kot uradnik notranjega ministrstva upravljal že razne važne službe. V priznanje njegovih zaslug je bil sedaj iz podprefekta povišan v prefekta in imenovan za vodjo naše pokrajine. Novi prefekt je prevzel posle 4. avgusta.

Vročina in suša. V zadnjih dnevih julija in v začetku avgusta je pritisnila močna vročina. Zlasti v prvem tednu avgusta smo dobro občutili, da živimo v pasjih dneh. Par dni je v mestu tako palilo in žgalo, da je človeka v senci oblival znoj. Neizogibna spremljevalka trajne vročine je suša. Tako se je tudi pri nas v ravnini in v nižinskih legah jela oglašati suša. Koruza se je začela nagloma beliti, fižol je klavrno ovenel in se sušil, grozdje se je pričelo stiskati, ponekod je začelo odpadati listje in travniki so rumeneli. Pa se nas je nebo usmililo in nam je poslalo dva huda naliva z nevihto. Prvi nas je osrečil v petek, 6. avgusta, proti večeru. V mestu je bila samo kratka ploha, po deželi je pa mnogokje dobro namočilo. Po nekaterih vaseh: S. Tomaso, Locavizza se je na žalost pridružila nevihti toča, ki je turščico in tudi trto precej sklestila. Drugič smo dobili obilo blagodejnega dežja v četrtek, 12. avgusta, popoldne. Nevarnost hude suše je za tokrat zopet odstranjena. Letina obeta še vedno zadovoljivo, zlasti sadja je po mnogih krajih na pretek.

S Spod. Štajerskega

Odlikovan je bil z železnim križcem II. razreda desetnik Franc Planinšič za hrabrost pred sovražnikom na vzhodnem bojišču.

S strehe je padel. Desetletni posestnikov sin Joško Azl iz Radvanja pri Mariboru je padel s strehe hleva kakih 6 m globoko in obležal nezavesten. Ima hudo rano na čelu in notranje poškodbe.

Visoka starost. Najstarejša Mariborčanka Marija Radi je te dni obhajala svoj 92. rojstni dan. Rodila se je 14. avgusta 1851 pri Veliki Nedelji in je prišla z 12 leti v Maribor in živi od tega časa nepretrgoma v mestu. Slavljenka je mati 10 otrok, trije sinovi so bili v prvi svetovni vojni, v sedanji pa so 4 vnuki. Je prababica in svojemu prvemu pravnuku krstna botra.

Žetev smrti. V Mariboru so umrli: 47-letna posestnica Jožefa Vresnik iz Apač, 39 letna tkalka Frančiška Stiper roj. Vesjak iz Maribora, 17 letna posestnikova hčerka Veronika Repnik iz Rogoze pri Hočah. V Ptuju sta umrla Franc Meglič in Matija Pintarič, v Majšpergu pa Marija Jazbec. V Celju so umrli: Viktor Benedičič, Mihael Šušman, Daniel Pej, Marija Korošec roj. Krašovec, Gabriela Parčnik in Ivan Sitar. V Št. Jurju ob j. ž. je umrl Franc Berglez, v Rogaški Slatini pa N. Jagodič.

Poroke. V Mariboru so se poročili: Alojzij Ivšek in Marija Pivec, Karel Štruklec in Ana Peklar, Jožef Šunko in Matilda Saberl, Alojzij Črvek in Marija Urgl, Srečko Natek in Antonija Butolen, Friderik Dobraje in Amalija Mulec, Jakob Kranjčič in Marija Magdič, Nikolaj Vidovič in Marija Bohl. V Ptuju so se poročili: Vilko Zupanc in Silvestra Frankovič, Franc Zelenko in Marjeta Golob, Ivan Žakelšek in Marija Gerdak, Martin Malek in Katarina Jerenec, Anton Ribič in Marija Hameršak ter Jožef Valnar in Frančiška Rašl. Na Pragerskem sta se poročila Ivan Gorjanc in Terezija Rebernak, v Celju pa Jožef Povše in Angela Skorjanc, Alojzij Gorenjak in Angela Senegašnik, Maks Vrečko in Antonija Koželj, v Rogaški Slatini sta sklenila zakonsko zvezo Jožef Furman in Marija Dolšak.

Iz Hrvaške

Odlikovanje hrvaškega diplomatskega uradnika. Na predlog hrvaškega zunanjega ministra dr. Budaka je Poglavnik NDH odlikoval šefa protokola v zunanjem ministrstvu v Zagrebu dr. Vladimirja Mintasa z redom za zasluge I. stopnje.

Zadušnice za pok. Stjepana Radića. Poročali smo že, da je bila ob 15. obletnici smrti Stjepana Radića slovesna zadušnica v zagrebški stolni cerkvi. Istega dne so bile zadušnice tudi v vseh ostalih hrvaških krajih in mestih, tako tudi v Zemunu, kateri je prisostvoval tudi hrvaški konzul v Beogradu dr. Ivan Gligo.

Koncert zbora hrv. učiteljev. Pevski zbor Združenja hrvaških učiteljev je priredil dne 15. t. m. koncert v Samoboru. Na sporedu je bilo tudi najnovejše delo Fr. pl Lucića: »Missa jubilaris«.

Nova zakonska odredba. »Narodne Novine« v Zagrebu so te dni objavile zakonsko odredbo o gospodarskem izobraževanju. Uredba določa delokrog in ustroj vseh gospodarskih in gospodinjskih šol.

Osrednji urad za sadje v NDH. Hrvaški minister za narodno gospodarstvo inž. Josip Balen je izdal naredbo o ustanovitvi osrednjega urada za sadje in vse sadne proizvode. Zavod za sadje se bo bavil z ureditvijo trgovine, odkupom, razdeljevanjem in predelavo sadja ter s sadnim prometom v državi in izvozom sadja v inozemstvo.

Zgodovinske izkopanine v Sarajevu. Pod nadzorstvom kustosa sarajevskega državnega muzeja dr. Korošca so pričeli v Sarajevu na tamošnjem starem pokopališču »Carina« z izkopavanjem. Do sedaj so že odkopali dva rimska sarkofaga iz XI. ali XII. stoletja.

Vremenska napoved. 18. avgusta (sreda): pretežno jasno in vroče, proti večeru naraščanje oblačnosti.

19. avgusta (četrtek): večinoma jasno in vroče.

19. Hipoma je dvignil glavo in pozorno skočil na cesto. »Rahun?« ga je začudeno poklicala Marija. Ozrla se je, da bi videla, kaj je vznemirilo psa.

Iz športa

Tri izborne tekače imajo zdaj Madžari za tekmovanja na dolge proge. Nedavno so gledali v Budimpešti nad vse zanimivo tekmovanje v teku na 5000 m. Stari mojster Szabo se je moral boriti proti dvema, ki sta mu bila povsem enakovredna. Nazadnje pa je le odločila rutina starejšega tekmovalca, ki je pretekel 5000 m v sijajnem času 14:44.2 min. Drugi je bil Szilagy, ki je zaostal samo za eno sekundo, tretji (Nemeth) pa je zaostal za dve sekundi.

Zagrebški Gradjanski bo priredil prihodno nedeljo jubilejni nogometni turnir, katerega se bo udeležil tudi Wiener Sportklub. Za Dunajčane bo pomenila odlična zagrebška enajstorica vsekakor trd oreh.

O madžarskem plavalcu Tatosu beremo, da je še vedno najhitrejši. Nedavno se je zbrala madžarska povodna elita in tekmovala na 800 m prosto. Tatos je bil kajpada prvi, in je zmagal s časom 10 min. 29 sek.

Skakalec Bour iz Saarburga se je povzpel z zadnjimi uspehi na vodstvo evropskih skakalcev v daljino. Njegova znamka znaša točno 7.50 m.

TEL. **KINO SLOGA** 27-30
Žrtev ljubezni, mnogi briški in veseli pripetljaji tvorijo vsebino filma
»Krčma pozabe«
Francoska produkcija.
V glavni vlogi: Maurice Remy, Cristian Gérard, Line Vjala.
PREDSTAVE ob 14., 16. in 18. uri!

TEL. **KINO UNION** 22-21
Smešno in zabavno!
Neverjetne zmešnjave v zakonskem življenju odličnega civilnega letalca je povzročila reklama za roman
Kdo poljublja Magdaleno
V glavni vlogi: Magda Schneider in Albert Matterstock.
PREDSTAVE ob 16.30 in 18.30. uri!

TEL. **KINO MATICA** 22-41
Odlična filmska komedija najneverjetnejših zapletljajev... Moderna glasba — jazz — in četrt ure trajajoča modna revija! Film za ženski svet!
»Išče se postavno dekle«
Liselotte von Grey, Antonio Centa.
PREDSTAVE ob 16.30 in 19. uri!

Naznanjamo, da je po kratki in mučni bolezni umrl gospod

Travnik Jože

uslužbenec Gospodarske zadruge

K zadnjemu počitku bomo pok. Jožeta spremili v sredo, dne 18. avgusta 1943, ob 15.30 iz kapelice sv. Janeza na Žalah.

Ljubljana, 17. avgusta 1943.

Upravni in nadzorni odbor Gospodarske zadruge

V cvetu mladosti nas je zapustil naš ljubljeni sin in brat

Jože Travnik

Pogreb bo v sredo, 18. avg. ob 15.30 z žal. iz kapelice sv. Janeza k Sv. Križu.

Ljubljana, Višnja gora, dne 18. avgusta 1943.

Globoko žalujoča MAMA, IVAN, brat, ELA in BETKA, sestri in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

KUHARICA pridna, z daljšimi spričevali dobi službo k tričlanski družini. Plača in hrana dobra. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Takoj« 5668.

TRGOVSKA pomočnica za Ljubljano, manufakturne stroke se sprejme. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Zanesljivost« št. 5669.

SLUŽKINJO za vsa hišna dela, iščem. - Vprašati: Sv. Petra cesta 34.

MIZARJA za domača dela — sprejmem. — Ivan Javornik, Domobranska 7.

STANOVANJE dvosobno, zračno in sončno, s kuhinjo iščejo štirje bratje in sestre. Starost od 16 do 21 let. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 5643. (c

SLIKE ZA legitimacije, »Lasciapassare«, tudi po starih slikah izvršuje najhitreje HIBSER HUGON, Ljubljana, Sv. Petra cesta 25. Naročila sprejema tudi po pošti!

ŠIVALNI STROJ orig. »Singer« in damski kostum temnoplav, za srednjo postavo, poceni prodam. Kamniška ulica št. 13.

PRODAM ugodno nove kapne, čevlje št. 36 in lepo vezen prt. — Strossmayerjeva c. št. 4-I, desno.

PEGE IN LIŠAJ vam zanesljivo odstrani ALBA krema. — Drogerija Kanc, Židovska 1.

ELEKTR. MOTOR nov, 3 ks, prodam. Samotrčan Mirko, Šinja gorica 20.

ŠIVALNE STROJE vseh vrst kupimo. Plačamo dobro. Ponudite trgovini »Ogled«, Mestni trg št. 3 (vhod skozi vežo).

MRČES (uši, stenice, bolhe itd.) zanesljivo uničite s TOXIN praškom. Drogerija Kanc, Židovska 1.

2 KOLESI moški, znamke Adler in Puch z dobro pnevmatiko — prodam. Gosposvetska cesta 55. (oo

VOZIČEK športni, nov, močan, doma izdelan naprodaj. Bohoričeva ulica 3.

SNAŽNO moderno kakor tudi starinsko pohištvo in druge uporabne predmete stalno kupuje nova trgovina Ogled, Mestni trg 3 (vhod skozi vežo).

MANJŠO PEČ dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Peč« 5653. (k

MOLITEV NA GORI

5 Vinko Beličič Novela

Sonce je bilo še precej visoko, ko je izstopil na domači postaji. Ozrl se je po peronu in položil kovčeg na tla. Tam, čisto ob vlaku je zagledal sestro Tino, ki je skozi naočnike upirala oči v množico.

»Čakat me je prišla!« ga je spreletela topla misel. »Prvič mi je prišla naproti, kar sem v Ljubljani!«

Pohitel je k njej in jo stresel za komolec. Sestra se je v zadregi nasmehnila: bila je tako kratkovidna, da ga prej ni opazila.

»No, Tina, ali čaka zunaj tudi kočija, da se bova gosposko peljala na Otavice?« se je veselo pošalil. V levi roki je imel plašč in dežnik, gledal je skozi črno obrobljene naočnike, zagorel in lep ko vedno. Pred njegovimi ljubeznivimi temnimi očmi je sestra sklonila obraz in dvignila kovčeg.

Odšla sta na cesto, za prvimi hišami krenila na suho poljsko pot, dišečo po mladem zelenju in marjeticah.

»Mama je zdrava?« je vprašal.

»Je, Bogu hvala, le oslabela je hudo. To pomlad ni več tako žilava pri delu. Hitro se utrudi in mora počivati. Tudi noge ji zatekajo.«

Janko se je zamislil.

»Saj ji zmerom pravim, da se ji ni treba siliti, a nič ne pomaga,« je nadaljevala Tina. »Ti ji boš laglje kaj dopovedal.«

Prišla sta v gozdič. Zajela ju je svežina in petje ptic, ki so si v napoju ljubezni iskale mesta za bodoči zarod. Vse okoli njiju je brstelo, čudovit vonj prvega zelenja se je družil z žvrgolenjem v slavospev večnemu krogotoku življenja, krogotoku iz ljubezni v rojstvo, v odmiranje, v novo ljubezen in novo rojstvo.

Sonce se je nižalo nad hribe.

S poljske poti sta prišla na bližnjico, svet se je začel dvigati.

»Daj zdaj meni kovčeg, Tina, zadosti si ga nesla!«

»Kar pusti, bolj sem vajena te steze kot ti. Pa saj kovčeg tudi ni težak.«

»Ni težak,« se je nasmehnil Janko, »prav imaš. Včasih sem prinesel domov kup knjig, zdaj pa se mi jih ni zdelo vredno jemati za te štiri dneve.«

»Ali te tako vleče v Ljubljano?« ga je pogledala.

»Moram, Tina. Vsak dan moram izkoristiti. Saj veš: ako hoče malo kopačev prekopati veliko trtje do zdravamarije, potlej se ne smejo obirati.«

Steza je prišla na pot, ki pelje na Otavice. Na ovinku sta pod nizko smreko zagledala dva fantiča desetih ali dvanajstih let, ki sta sedela in se v zadregi niti geniti nista upala.

»Kaj imata lisico?« se je začudil Janko.

Med njima je res ležala mrtva lisica. Imela je zaprte oči, iz črnega gobca ji je molel dolg jezik v stran. Po tilniku je bila rdeča od strnjene krvi. Zadnje noge so bile zvezane in pritrjene na kol. Na svoji žalostni posmrtni poti je bingljala z navzdol obrnjeno glavo, brezčutna za nekdanje bližnjice, za bogata gostišča. Od mrtve živali je vel duh po divjini gozda, po vlažni zemlji in koreninah. Poleg lisice je bila skoraj polna košara jajc.

»No, nabrala si pa bosta za pisanke! Kako jih bosta pa barvala?«

Fantiča sta se spogledala in složno molčala.

»Kuhale se bodo s čebulnimi luščinami in bodo vse lepo rjave ko ta lisica,« se je nasmejala sestra, nakar sta krenila dalje.

Sonce je zašlo, beli oblaki po nebu so postajali vedno bolj zlati, duh prekopane zemlje zmerom opojnejši.

»Moj Bog, kako lepo diši oparnica!« je vzkliknil Janko.

Med trtji, med pečinami po košenicah se je divje razcvela oparnica, snežnobela v svoji sveži pomladni krasoti.

Ko bi bila zdaj Mojca sredi vsega tega razkošja in bi uživala lepoto otaviške pomladi! ga je obšlo koprnenje. S ponosom je pomislil. Sredi tega breskovega in črešnjevega cvetja bi kaj kmalu pozabila domačo vilo!

Vas Otavice... Sedem raztresenih hiš s skednji, hlevi in svinjaki, s starim lišajastim sadnim drevjem na visoki ravnici, ki se na eni strani vzpenja v bukov in kostanjev gozd, na drugi pa spušča v trtja in samotne, siromašne domačije. Za prvim vrtom se ob košati stoletni lipi dviga bela podružniška cerkev svetega Jakoba, okoli nje pa se za nizkim zidom vrstijo skromni kmečki grobovi.

Doma! Pri skednju je zalajal Volk, zacvilil, pritekel, se vzpel Janku na kolena in mu lizal roko, ki ga je božala po uhljih. Na pragu pa je stala mati v svitu luči, ki je prihajala z ognjišča.

»Si prišel? No, dobro!«

Z vedno istimi besedami ga je sprejemala, dajala mu zdelano roko, se smehljala in stopala pred njim v vežo in v sobo.

»Na, sedi zdaj, večerja bo takoj na mizi. Luč boš prižgala, Tina.«

Sedel je med svetimi podobami in dihal domači zrak, bilo mu je tako prijetno, zakaj dom je le eden, ki je moškemu najdražji in ki ga mati ali žena ozarjata s svojo skrbjo in bližino.

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: Inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič